

TOIMENPIDEALOITE 9/2003 vp

Opintotuen taso

Eduskunnalle

Opiskelijoiden taloudellinen tilanne on tunnetusti edelleen tiukka. Opintotuen rahallinen arvo on inflaation vuoksi jatkuvasti alentunut viimeisten kymmenen vuoden aikana. Taloudellisista syistä yhä useampi opiskelija joutuu käymään opiskeluvuosinaan töissä, mikä on eräs syy opiskeluaikojen pitkittymiseen. Samalla yhteiskunnassa on viime aikoina nähty entistä tarpeellisemmaksi lyhentää opiskeluaikoja työllisyysasteen nostamiseksi ja elämänsäkaaren aikaisen aktiivisen työssäolon lisäämiseksi.

Koska opiskelijat kokevat tulevaisuuden osalta epävarmuutta, ei haluta ottaa opintolainaa tarpeettomasti. Varmuus koulutusta vastaavasta työpaikasta puuttuu yhä edelleen. Nuorilla aikuisilla on elämäntilanteessaan opintojensa jälkeen useinkin suurimmat menot ja pienimmät tulot samanaikaisesti. Menoja aiheuttavat perheen perustaminen, asuminen, kodin hankinnat, työmatkat ym. Kun perheeseen syntyy lapsia, tietää tämä ansiotulojen pienentymistä ja menojen kasvua. Kansakunnan väestö- ja perhepolitiikan kannalta perheiden perustaminen ja lasten hankinta nykyistä varhaisemmassa elämänvaiheessa olisi kuitenkin toivottavaa. Erityisesti opiskelija-perheiden kohdalla elämäntilanne on taloudellisesti tiukka, jos perheessä on lapsia. Suuri opintovelka olisi kohtuuton. Tulevaisuudessakin on perusteltua säilyttää nykyinen opintotukijärjestelmä asumistuen kera opiskelujen rahoitusmuotona. Tarvetta on kuitenkin korottaa opintotukea minimityöttömyyspäivärahan tasolle ja saattaa asumistuki koskemaan myös kesäkuukausia.

Monilla opiskelupaikkakunnilla opiskelija-asuntoja riittää varsin rajoitetusti ja vuokratasoa yleisillä markkinoilla voi luonnehtia kohtuuttomaksi. Opiskelija-asuntojen laatu on pysynyt vuosikymmenien takaisella tasolla, ja se kaipaasi kohennusta. Julkisen liikenteen opiskelija-alennukset ovat hyvä asia, mutta ne menettävät liian paljon merkitystään julkisen liikenteen vähäisyyden vuoksi. Edelleen junien pakollinen paikkamaksu on lisämaksu myös opiskelijoille.

Monet aloittavat opiskelun avoimessa korkeakoulussa ja saavat usein myös päätoimisen opiskelijan opintoviikot. Heidän asemansa tulisi rinnastaa muihin opiskelijoihin. Sama koskee myös aikuisopiskelijoita, joiden määrä on merkittävä yhteiskunnassamme.

Opiskelijoiden taloudellinen asema vaiheutuu myös toimeentulotuen puuttuessa. Taloudellisten vaikeuksien vuoksi opiskeluajat pidentyvät. Innostuneisuus opiskeluun voi vähentyä, jos opiskelijan taloudellinen asema yhteiskunnassamme on huonompi kuin työttömän. Tämä on merkittävää erityisesti aikuisopiskelijoiden kohdalla. Yhteiskunnan tulisi myös taloudellisesti tukea ja kannustaa opiskeluun työttömyyden asemasta.

Opiskelijoille voitaisiin myös etsiä lisää erilaisia alennus- ja etumahdollisuuksia. Esimerkiksi puhelinten käyttömaksujen ja televisiolupamaksujen hintojen alennus voisi tulla opiskelijoille kyseeseen. Perusteluna olisi mm. se, että yleisöpuhelimien määrä on perusinfrastruktuurissamme vähentynyt.

Pankkipalvelumaksut ovat myös kohtuuttomat opiskelijoille. Niiden poistamista tulisi harkita. Opintorahan ja opintotuen määrää tulisi muuttaa siten, että käteen jäävä osuus olisi vähintään sama kuin minimityöttömyyskorvaus.

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin opintotuen saattamiseksi vähintään samalle tasolle kuin minimityöttömyysturva. Samoin opiskelijoiden matka-alennusten lisäämistä tulee harkita.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Helsingissä 11 päivänä huhtikuuta 2003

Lauri Oinonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk

Pertti Salovaara /kesk
Timo Soini /ps